

Twee nieuwe proefvelden aangelegd

Toetsing Belgische en Nederlandse populiereklonen van start

De belangstelling voor een aantal Belgische populiereklonen neemt steeds verder toe. Daarbij groeit het besef, dat een bewust gebruik van bepaalde klonen bij (her)bebossing lonend is. Wel moet naar de gebruikswaarde nog veel onderzoek worden gedaan. Omdat onderzoeksresultaten uit het buitenland niet zonder meer van toepassing zijn op Nederlandse situaties, zijn dit jaar in Nederland twee nieuwe proefvelden aangelegd.

S.M.G. de Vries

De belangstelling voor de Belgische populiereklonen is onder meer een gevolg van de excursie die de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging (KNBV) naar de Wateringen in Lommel, België op 11 mei dit jaar maakte. Ook het artikel van ing. G.T.M. Grimberg in De Boomkwekerij nummer 20/21 van 25 mei heeft de belangstelling aangewakkerd.

Men moet zich echter realiseren dat omstandigheden, zoals die zich in de Wateringen in Lommel voordoen, nergens in Nederland voorkomen. Voor alle boomsoorten geldt dat resultaten van toetsproeven in het buitenland niet zonder meer van toepassing zijn voor Nederlandse omstandigheden.

Onderzoek naar de gebruiksmogelijkheden van populiereklonen wordt uitgevoerd door 'De Dorschkamp', Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer, op een groot aantal locaties in Nederland. De

onderzoeksresultaten geven inzicht in het gedrag van de diverse klonen onder verschillende omstandigheden.

Twee proefvelden

Speciaal ten behoeve van het verdere onderzoek naar de gebruiksmogelijkheden van een aantal relatief nieuwe populiereklonen uit België en Nederland heeft de Nederlandse Populieren Commissie (NPC) 'De Dorschkamp' verzocht bovendien nog enkele proeven te starten in typische populieregebieden in Nederland.

In Brabant is een proefveld geplant in de ruilverkaveling bij Schijndel en het andere proefveld is aangeplant in Zuidelijk Flevoland door Rijkswaterstaat directie Flevoland. De proefvelden bestaan uit 48 planten per kloon. De planten staan in blokken van vier bij vier stuks en zijn op een afstand van 4x4 m geplant. Een en ander is driemaal herhaald om ook statistisch verantwoorde uitspraken te kunnen doen met betrekking tot de resultaten van de diverse waarnemingen en metingen.

Aanvullingen in Rassenlijst

Van alle in Nederland getoetste klonen worden de klonen, die een positieve aanvulling vormen op het handelssortiment, opgenomen en beschreven in

S. (Sven) M.G. de Vries is onderzoeker bij de afdeling Selectie en Veredeling van 'De Dorschkamp', Instituut voor Bosbouw en Groenbeheer in Wageningen, telefoon 08370-95111.

de Nationale Rassenlijst. In het kort staat er per kloon beschreven hoe deze is ontstaan, hoe de vorm eruit ziet, wanneer het uitloopstadium valt, hoe de weerstand tegen wind en een aantal typische populiëreziekten is en wat er ten aanzien van de groei valt te verwachten. Tot slot komen nog enkele zaken met betrekking tot de gebruiksmogelijkheden aan bod.

De meeste van de in Lommel aanschouwde populiëreklonen zijn niet of nauwelijks in Nederland beproefd. Dit is slechts het geval bij vijf van alle zogenaamde Unal-klonen; te weten 'Beupré', 'Gaver', 'Ghoy', 'Primo' en 'Unal'. Daarbij heeft 'Unal' getoond zeer vatbaar te zijn voor één van de vormen van populiëroest (*Melampsora larici populina*). Deze kloon wordt om die reden niet aanbevolen voor gebruik in beplantingen in Nederland.

De overige vier klonen worden wel aanbevolen. Deze (evenals 27 andere populiëreklonen) komen dan ook voor in de vijfde Rassenlijst voor Bomen, die in het najaar van 1990 verschijnt.

De aanbevelingen komen overeen met die van Grimberg met het verschil dat 'Primo' wel is opgenomen in de Rassenlijst en 'Boelare' niet. 'Primo' heeft in diverse proeven aangetoond een aanvulling te zijn op het sortiment. 'Boelare' is in onvoldoende mate getoetst in Nederland, en de Zaai- en Plantgoedwet verbiedt opname van populiëreklonen die onvoldoende zijn getoetst. Dit 'toetsen' betekent dat de klonen in goede vergelijkende proeven met bepaalde standaardklonen hun meerwaarde moeten bewijzen.

Gevoelig voor Marssonina

De nieuwe Belgische en Nederlandse klonen worden getoetst in vergelijking met een aantal bekende handelsklonen als 'Agathe F', 'Barn', 'Blom', 'Donk', 'Dorskamp', 'Flevo', 'Florence Biondi', 'Robusta' en 'Spijk'. Wat de gevoeligheid voor *Marssonina* betreft blijken de resultaten uit toetsproeven van 'De Dorschkamp' sterk te verschillen met die van het Rijksstation voor Populierreteelt in het Belgische Geraardsbergen. De vier in de Rassenlijst opgenomen klonen vertonen een aanzienlijk grotere gevoeligheid voor *Marssonina*, dan zou blijken uit het artikel van Grimberg. Hierin staat dat de weerstand van de klonen tegen *Marssonina* vrij goed tot goed is.

Overigens blijkt uit de door 'De Dorschkamp' aangelegde toetsproeven naar de gevoeligheid voor *Marssonina*, dat evenmin zonder meer de gegevens uit buitenlandse proefnemingen van toepassing zijn voor Nederlandse omstandigheden.

Behoeft aan nieuwe proeven

Ondanks het feit, dat er reeds een respectabel aantal toetsproeven bestaat in Nederland op een groot aantal locaties, die bij elkaar zeer veel klonen bevatten, bleek er zoals gemeld toch behoefte te zijn aan de aanleg van minimaal twee nieuwe proeven. De proeven in Nederland behelsden slechts enkele van de uit Belgisch onderzoek veelbelovend blijkende klonen. Deze klonen zijn de reeds genoemde 'Beaupré', 'Gaver', 'Ghoy', 'Primo' en 'Unal'. De oudste proefvelden, waarin deze voorkomen, zijn aangelegd in 1975 en de bomen in die proefvelden zijn dus goed te beoor-

delen. Over het algemeen wordt een minimum van twaalf jaar aangehouden, voordat met enige mate van zekerheid uitspraken zijn te doen over het gedrag van de klonen. 'Boelare' komt helaas niet voor in één van de proefvelden, omdat deze kloon ook in België pas later een veelbelovende kloon bleek te zijn.

Ook eur- en interamerikaanse klonen

Op de twee op verzoek van de NPC aangelegde proefvelden worden niet alleen de Belgische klonen 'Beaupré', 'Boelare', 'Gaver' en 'Primo' getoetst, maar tevens zijn opgenomen de onlangs door 'De Dorschkamp' uitgegeven euramerikaanse klonen 'Ellert', 'Hees' en 'Koster'. Ook zijn twee euramerikaanse klonen opgenomen en zes interamerikaanse klonen van het Rijksstation voor Populierreteelt uit België, die nog niet zijn uitgegeven.

Deze acht laatstgenoemde klonen bevinden zich in het laatste stadium van toetsing in België en binnen een aantal jaren worden hieruit een definitieve selectie gemaakt door ir. M. Steenackers, directeur van het Rijksstation voor Populierreteelt om een aantal van deze klonen uit te geven voor de praktijk. Het voordeel is dat tegen de tijd dat deze klonen in België worden uitgegeven, hier in Nederland ook reeds enige ervaring met deze klonen in vergelijkende toetsproeven bestaat.

Met de NPC is de afspraak gemaakt, dat het zesde en het twaalfde jaar na aanleg een rapportage zal plaatsvinden ten aanzien van de bevindingen. Zodra relevante informatie beschikbaar komt, wordt deze zo spoedig mogelijk bekend gemaakt door de NPC en/of 'De Dorschkamp'.

Op de nieuwe proefvelden, hier Zuidelijk Flevoland, worden de populiëreklonen getoetst onder typisch Nederlandse omstandigheden.

